

KOPI

D A N S K R E T S P O L I T I S K F O R E N I N G

den 23. marts 2006

HØRINGSUDTALELSE

fra

Dansk Retspolitisk Forening

Vedr. Forsvarsministeriets høringsbrev om udkast til lovbestemmelser vedrørende ændringer i Forsvarsloven (J-nr.4.kt.04-2011-11(12)).

På vegne af Dansk Retspolitisk Forening (DRF) skal vi hermed fremkomme med nedenstående udtalelse til det tilsendte lovændringsforslag:

Dansk Retspolitisk Forening (DRF) finder alene anledning til at kommentere forslagets nr. 5 og nr. 6:

Ifølge forslagets nr. 5 (forsvarslovens § 13, nyt stk. 3) skal Forsvarets Efterretningstjeneste under den del af sin virksomhed, som er rettet mod forhold i udlandet, fremtidig kunne modtage oplysninger om danske statsborgere samt personer, der opholder sig i Danmark.

Ifølge forslagets nr. 6 (forsvarslovens § 13, nyt stk. 4) skal tjenesten fremover kunne videregive oplysninger til Politiets Efterretningstjeneste i det omfang, videregivelsen kan have betydning for tjenesternes opgaver.

Forslagene er et led i regeringens "anti-terrorepakke" og er sammenhængende med samtidigt fremsatte forslag vedrørende Politiets Efterretningstjeneste og dennes samarbejde med FE.

DRF finder forslagene logiske i konsekvens af ønsket om at udbygge samarbejdet mellem efterretningstjenesterne og effektivisere disse.

Medens DRF intet har at indvende imod effektivisering, har man til gengæld visse betænkeligheder ved de systemer, der skal sikre kontrollen med, at tjenesterne respekterer de fastsatte retlige grænser for deres virksomhed.

DRF skal i denne forbindelse citere foreningens bemærkninger til de samtidig fremsatte forslag vedrørende ændringer i Retsplejeloven mv. i DRF's udtalelse til Justitsministeriet:

(side 1 ff.) "1.1. Dansk Retspolitisk Forening (DRF) skal *indledningsvist* bemærke, at de foreliggende lovudkast generelt intensiverer overvågningen af borgernes færden samt letter adgangen til at indsamle, registrere og videregive oplysninger. Frygten for terrorisme skaber i betydeligt omfang en meget diffus målgruppe for politiets forebyggende og efterforskningsmæssige aktiviteter. Dette indebærer, at der vil blive indsamlet store mængder data, der i langt de fleste tilfælde intet afslører og isoleret set alene kan berette om borgernes fuldt lovlige og velbegrundede gøremål, men som anbragt i forskellige sammenhænge kan skabe mistanke om terroristiske hensigter.

DRF finder videre, at lovudkastene næppe vil kunne bidrage til en øget sikkerhed ved at forebygge eller opklare terroristiske handlinger udover, hvad politiet allerede i gældende lovgivning har mulighed for. Uforudsigeligheden i valg af terror-mål og terror-

metoder vil løbende stille skærpede krav til nye efterforskningsmetoder, således at der permanent vil være et pres for nye og stærke beføjelser. Terrorbekæmpelse ad denne vej synes således kun i meget begrænset omfang farbar.

1.2. *DRF kan på den anden side tiltræde* en modernisering og ajourføring af visse efterforskningsredskaber med det formål at holde trit med den teknologiske udvikling.

1.3. Generelt skal foreningen videre bemærke, at det forekommer uheldigt, at bestemmelser om videregivelse af fortrolige oplysninger er placeret i tre love henholdsvis forvaltningsloven, persondataloven og retsplejeloven. Der bør foreligge særlige grunde til, at sådanne bestemmelser ikke kan læses i den generelle lovgivning, der regulerer videregivelse af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder. Optages de nye bestemmelser i forvaltningsloven og persondataloven tilvejebringes en større overskuelighed. Foreningen skal derfor foreslå, at såvel den eksisterende bestemmelse i retsplejelovens § 115b som den foreslåede nye bestemmelse i samme lovs § 110a henføres til disse love, hvor de efter foreningens opfattelse systematisk naturligt kan placeres.

2. Vedrørende de enkelte forslag:

2.1. Udkastets § 1. nr. 1 – forslag til ny § 110 a i Rpl.

Stk.1. Indsættelse af hjemmel til, at PET an videregive oplysninger til FE "i det omfang, videregivelsen kan have betydning for varetagelse af tjenestens opgaver".

DRF finder, at en sådan bestemmelse set i lyset af formålet med efterretningstjenesternes virksomhed ikke forekommer unaturlig. Det må imidlertid påpeges, at et sådant samarbejde må kræve, at kontrolmekanismerne med efterretningstjenesternes virksomhed skærpes betydeligt

Stk.2.: hjemmel til, at PET kan indhente oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder ..."i det omfang, oplysningerne kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13".

DRF finder det problematisk, at der åbnes adgang til overførelse af ikke nærmere definerede oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder blot med en henvisning til Efterretningstjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitler 12 og 13. Dette understreges yderligere af de i Straffelovrådets Betænkning foreslåede nye og ganske uklare bestemmelser i straffelovens §§ 114-114e.

Da det er den afgivende forvaltningsmyndighed, der skal tage stilling til, hvorvidt videregivelsen er lovlig, bør det som minimumskrav fastlægges, at oplysningerne skal have en særlig konkret og kvalificeret betydning for efterretningstjenestens opgavevaretagelse. Endvidere bør kravet i forvaltningslovens § 28 opretholdes også på dette område, så videregivelse af oplysninger kun må ske, hvis hensynet til efterretningstjenestens interesse i oplysningerne klart overstiger hensynet til den enkelte berørte person.

Da der ikke er tale om specifikt afgrænsede oplysninger, og da der tilsyneladende ikke gælder krav om interesseafvejning efter forvaltningslovens § 28, åbnes for en nærmest ubegrænset overførelse af såvel fortrolige som ikke-fortrolige oplysninger fra enhver forvaltningsmyndighed til Politiets Efterretningstjeneste.

Tilmed svækkes grundsætningen i forvaltningslovens § 32, idet netop den vage henvisning til varetagelse af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforsk-

ning af de nævnte forbrydelser nærmest fritager efterretningstjenesten fra at foretage en vurdering af den konkrete relevans af de ønskede oplysninger.

Et formaliseret samarbejde mellem PET og FE vil ikke harmonere med det særskilt fremsatte forslag om overførelsen af store dele af det Nationale Efterforsknings Center (NEC) fra Politiet til PET, idet statsadvokaten skal have delvis indseende med PETs arbejde. Det er således uklart, om statsadvokaten fremover skal kunne kontrollere materialet fra FE.

Desuden rejser det forventede tætte samarbejde mellem PET og FE spørgsmålet om effektiviteten af kontrollen med de hemmelige tjenester.

DRF finder ikke, at en annonceret ny affattelse af retningslinierne for Wambergudvalgets arbejde kan bøde på dette forhold. Reelt betyder tavshedspligten for medlemmerne af folketingets kontroludvalg, at denne kontrol er stort set ikke-eksisterende. Dersom kontroludvalgets medlemmer får kendskab til ulovligheder, magtmisbrug eller andre uregelmæssigheder kan det på grund af tavshedspligten ikke drøfte problemerne med deres respektive folketingsgrupper og for at rejse en folketingsdebat, f.eks. med et dagsordensforslag. Den eneste mulighed er at fremsætte en kritik i selve udvalget – hvilket klart gør den parlamentariske kontrol med efterretningstjenesterne illusorisk."

DRF bemærker, at de fremførte betænkeligheder vedrørende indhentning, deling og anvendelse af fortrolige oplysninger for PET's vedkommende i det store og hele gør sig gældende også for FE's vedkommende.

DRF lægger derfor vægt på, at der også i forbindelse med de af Forsvarsministeriet stillede forslag foretages overvejelser over kontrolsystemerne som ovenfor anført.

På vegne af DRF

Bjørn Elmquist
Formand

Jørgen Jepsen
Bestyrelsesmedlem